MA-reform – prinsipper og rammer

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Det er stadig færre studenter som søker seg til MA-programmene på ILOS, og det er for få som gjennomfører på normert tid. Dette skaper store utfordringer, både for studiemiljøet og for fagressursene. En komité ble satt ned sommeren 2024 og bedt om å vurdere våre MA-programmer og komme med anbefalinger til hvordan disse kan gjøres mer robuste og attraktive.

MA-komiteen leverte sin rapport i januar 2025. Dette er en svært grundig gjennomgang av mastergradene ved ILOS, med anbefalinger og vurderinger. Rapporten anbefaler økt grad av tverrfaglighet og fellesemner, og den foreslår at dagens programstruktur legges ned og erstattes av to nye MA-programmer. Det anbefales også at man innfører nye opptakskriterier for å være attraktiv for en større studentgruppe enn i dag.

Dette dokumentet presenterer diskusjonspunkter som vi ber fagmiljøene og forskergruppene ta stilling til. Før utsendelsen er utkastet blitt diskutert i lederteamet ved ILOS, samt i møte med de fagansvarlige (31. mars 2025).

Parallelt med arbeidet med MA-reformen er instituttet i ferd med å opprette en kompetansekatalog for å kartlegge overlappende kompetanse blant dem som underviser.

I det videre er det listet opp en rekke spørsmål. Fagmiljøene trenger ikke svare på samtlige; spørsmålene er ment som innganger til diskusjon. I tillegg til spørsmålene under bes forskergruppene vurdere hvordan de best kan tenkes inn i en revisjon av MA-programmene.

1.2 Saksgang

- Komiteen legger frem sin rapport 7. januar.
- Allmøte med diskusjoner rundt MA-programmene 7. januar.
- Forslaget legges frem for de fagansvarlige 31. mars 2025
- Forslaget sendes til forskergruppene og fagmiljøene med høringsfrist 9. mai
- Forslag med høringsuttalelser legges frem for styret senest 16. juni
- Konkretisering av modellen: høsten 2025.

1.3 Terminologi:

- **Fagmiljø**: seksjonene (fransk, spansk & portugisisk, tysk, italiensk, slavisk & Øst-Europa, estetikk & allmenn litteratur, engelsk språk, Englabs)
- **Disiplin**: litteratur, språk, område
- **Fag**: spansk, russisk, portugisisk, allmenn litteraturvitenskap osv.

1.4 Prinsipper

- I dette utkastet har ikke instituttet tatt stilling til spørsmålet om dagens MA-programmer bør nedlegges eller bare revideres. Instituttet ønsker innspill fra fagmiljøene og forskergruppene om dette spørsmålet. I denne presentasjonen gjøres et skarpt skille mellom struktur og innhold.
- Uansett organisering skal MA-programmene ha emner som undervises på tvers av fagmiljøene.
- Fellesemner bør ha som mål å ha minimum 15 studenter.
- MA-studentene skal ha en overvekt av studiepoeng i studiespråket eller disiplinen (gjelder allmenn litteraturvitenskap).
- Alle våre studieretninger innen samme disiplin skal ha samme oppbygging.
- Alle MA-retninger skal tilby både 30 pg 60 stp masteroppgave.
- Studenter som velger å skrive en 30 stp oppgave skal kunne velge mellom praksis og utveksling i 3. semester.
- Opptakskravene til MA-programmene må gjøres mer generelle for å åpne opp for flere studenter.

2 Revolusjon eller revisjon?

MA-rapporten anbefaler at dagens programmer legges ned og erstattes av to nye programmer: ett MA-program for allmenn litteraturvitenskap, engelskspråklig litteratur og eventuelt fremmedspråklitteraturene, samt ett MA-program som samler fremmedspråkenes språk- og områdedel. Alternativt bør eksisterende portefølje revideres for å få på plass større grad av tverrfaglighet. Uavhengig av modell anbefaler rapporten at studentene får tilbud om flere praksisemner, at utveksling inngår som en fast komponent, samt at studentene tilbys emner i digital kompetanse.

Spørsmål

- Mener fagmiljøene / forskergruppene at nedleggelse av instituttets MA-programmer og opprettelse av nye er den mest hensiktsmessige for å få på plass nye strukturer? Eller bør man videreføre dagens modell?
- Hva er gevinsten ved den foretrukne løsningen?
- Dersom man skal opprette nye MA-programmer, hvordan bør de se ut:
    a) Ett program for litteratur (allmenn, engelsk og fremmedspråkslitteraturer) + ett program for språk og samfunn (fremmedspråkenes språkdisiplin + områdestudier)
    b) Ett program for engelsk litteratur, ett for allmenn litteratur og ett for fremmedspråk inkludert engelsk språk?
    c) Ett program for allmenn litteratur og engelsk litteratur og ett for fremmedspråkene inkl. engelsk språk?
    d) En annen løsning?
- Hvordan vil man løse situasjoner med delte stillinger i litteratur/område dersom man går for en løsning hvor litteratur og område blir delt i to ulike programmer?

3 Oppbygging

Uavhengig av hvilken løsning man velger på spørsmålet rundt programmer, er en del spørsmål sentrale. Instituttledelsen mener at strukturen på MA-programmene bør være lik uavhengig av fag. I dag er det noen ulikheter i oppbygging, og det er heller ikke alle fagene som tilbyr en MA-oppgave på 30 studiepoeng.

Instituttledelsen foreslår følgende struktur for våre MA-programmer. Grunnenheten er satt til 5 studiepoeng på fellesemnene. Dersom det er enighet i disiplinen om at det er mer hensiktsmessig med 10 stp, er det ingenting i veien for å slå disse sammen. Derimot må emnene gis i samme semester som det som er satt opp. (Se diskusjon nedenfor om innplasseringen av prosjektskissen.)

<table>
<tr><th>sem.</th><th>5 stp</th><th>5 stp</th><th>5 stp</th><th>5 stp</th><th>5 stp</th><th>5 stp</th><th>ALTERNATIV</th></tr>
<tr><td>4</td><td colspan="6">MA-oppgave</td><td></td></tr>
<tr><td>3</td><td>Oppgave-emne</td><td colspan="5" rowspan="2">MA-oppgave</td><td>utveksling / praksisemner (for 30 stp.)</td></tr>
<tr><td>2</td><td>Prosjekt-emne</td><td rowspan="2">MA-oppgave</td><td colspan="2">Disiplinemne</td><td colspan="2">Fagspesifikt</td><td>utveksling</td></tr>
<tr><td>1</td><td>Teori</td><td>Metode</td><td colspan="2">Fagspesifikt</td><td colspan="2">Fagspesifikt</td><td></td></tr>
</table>

Grønne felter = emner som er disiplinbaserte
Blå felter = emner som er fag-/ språkspesifikke
Grå felter = uavklart

I modellen foreslås det at studentene kan begynne med masteroppgaven allerede i 2. semester og at det i 3. semester gis et oppgaveemne hvor studentene leser hverandres utkast og kommenterer på disse. Fordi man ikke to ganger kan vurderes i det samme, er det ikke den enkeltes faglige tekst som vurderes og er grunnlag for vurdering, men aktiv deltagelse i diskusjonene.

Disiplinemnet er tenkt som et emne som tar opp overordnede problemstillinger med et felles kjernepensum og et fagspesifikt pensum. Her må disiplinene skissere ulike løsninger og tematikker som kan være aktuelle.

Utveksling skaper noen utfordringer for oppbyggingen av graden. Rapporten anbefaler at alle våre studenter reiser ut i forbindelse med mastergraden. I dag er det vanligst å reise ut i 2. semester. Studentene må i forbindelse med utveksling ta relevante emner i samarbeidende institusjoner. For studenter som velger en 30-poengs oppgave, er det vanlig å reise ut i 3. semester. Hvordan skal vi løse disse utfordringene med tanke på strukturen i emnene? Vil det for eksempel være en mulighet å tilby oppgaveemnet som en seminarblokk tidlig i 4. semester for disse studentene? Kan prosjektemnet gis som et hybrid kurs med tanke på dem som er på utveksling?

Spørsmål

- Hvordan sikres fagligheten dersom 30 av 60 studiepoeng gis i fellesemner i disiplinene på tvers av fagene?
- Vil studentene få nok fagspesifikt innhold i masteren (30 stp + fagspesifikt pensum på disiplinemnet)?
- Vil det være problematisk for dem som skal skrive en 30 stp-oppgave at det settes av 5 stp i 2. semester til oppstart på masteroppgaven? Disse vil få et tilsvarende avbrekk i 3. semester.
- Hvordan stiller fagmiljøene seg til løsningen med hverandre-vurdering av prosjektskissen?
- Hva er den beste løsningen for å sikre studentene muligheter til utveksling i løpet av MA-programmet?
- Kan hverandre-vurderingen tas som et blokkseminar i starten av 4. semester for dem som skriver 30 stp-oppgaven? Eller bør hverandre-vurderingen kun være et tilbud til dem som skriver 60 stp-oppgave?

4 Innhold

Det er naturlig at emnene i teori, metode og prosjektskisse gis disiplinbasert på tvers av fagene. MA-rapporten viser til at det allerede i dag finnes denne typen emner (EUS4100 *Andre- og tredjespråkstilegnelse og innlærerkorpus*, EUS4110 *Borders, bodies and memories: Textual and cultural represenation fo contemporary migration in Europe*), foreslår også at man kan tenke seg disiplinemner rundt temaer som europeisk renessanse, EU-relaterte områdestudier, kolonialisme, nasjonalisme eller interkulturell kommunikasjon. Instituttet mener at det er disiplinene og fagmiljøene selv som må komme med forslag til denne typen emner.

Modellen ovenfor tar ikke stilling til hvordan man skal forstå begrepet disiplinbasert. Uavhengig av organiseringen av MA-programmet (videreføring eller nye grader) vil flere emner enn i dag undervises i på tvers av fagene. Man kan se for seg ulike samarbeidsrammer:

- Litteratur, språk og område som tre retninger.
- Allmenn litteraturvitenskap og inndelingen litteratur–språk–område på tvers av fremmedspråkene og engelsk.

Hva som vil være en god løsning, må instituttet finne ut i fellesskap. Dersom instituttet velger å opprette to nye MA-programmer, ett i litteratur og ett i språk og samfunn, vil det legge føringer på hvordan man definerer disiplinemnene.

En mulighet er å organisere hele MA-kullet rundt tematiske emner slik at samme problemstilling vil være en rød tråd gjennom hele løpet. På den måten kan man tenke seg å lage teoriemner for alle studentene uavhengig av disiplin, fulgt opp av samme tematikk i disiplinemnene. Eksempler på dette kan være nasjonalisme, interkulturell kommunikasjon, demokrati, ytringsfrihet. Da vil studentene få et felles innføringsemne i temaet før det belyses fra ulike perspektiver i disiplinemnene. Et slikt grep vil kunne bringe studentene tettere sammen.

MA-rapporten kommer med en klar anbefaling om at våre studenter må få digital kompetanse i graden. Digital kompetanse kan tolkes som analyseverktøy, KI, personvern og databehandling. Rapporten anbefaler at presentasjon og bruk av digitale verktøy kan være integrert i alle våre emner, men det er også mulig å se for seg at vi utvikler egne fellesemner i digitale ferdigheter, for eksempel i bruk av Python, LaTeX, KI og så videre.

Spørsmål:

- Hva mener fagmiljøene er den mest hensiktsmessige organiseringen i disipliner?
- Vil det være mulig å ha et felles teori/metode-emne for allmenn litteraturvitenskap og de øvrige litteraturdisiplinene? (MA-studenter i allmenn litteraturvitenskap har en annen teoretisk bakgrunn enn MA-studentene i fremmedspråk og engelsk.)
- Bør det være flere ulike teori-/metode-emner for disiplinene, eller skal man begrense seg til ett per disiplin? Vil dette være hensiktsmessig, eller vil man spre studentmassen for mye?
- Er det mulig å finne (vekslende) overordnede problemstillinger innenfor alle disipliner som vil være meningsfulle for studentene på alle fag?
- Risikerer vi ved å ha felles disiplinbaserte emner at studentene vil ønske å spesialisere seg innen felter hvor det ikke finnes veiledningskompetanse på det ulike faget? Eller vil dette føre til mer samarbeid?
- Hvordan ser fagmiljøene på at man bygger undervisningsporteføljen rundt overordnede temaer, som demokrati, nasjonalisme, flerkulturelle samfunn etc.?
- Er det hensiktsmessig å opprette et eget fellesemne i digitale ferdigheter? Skal dette i så fall være obligatorisk?

5 Opptakskrav

MA-rapporten anbefaler at opptakskravene til våre MA-utdanninger gjøres mer åpne slik at flere studenter kan ha muligheten til å søke seg til oss. I dag må studentene ha 80 stp i språkfaget for å få opptak på master, og på fremmedspråkene må alle de tre disiplinene være representert i de 80 stp. Dette betyr i praksis at studenter med en bachelor i fremmedspråk fra andre utdanningssteder kan være diskvalifisert. I dag har NTNU, UiB og Universitetet i Århus lignende struktur som oss med tredeling av pensum. Masterrapporten foreslår å «åpne masterprogrammene for studenter med

bachelorgrad med faglig fordypning (2000-nivå) i andre relevante humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag og i tillegg kreve minimum 60 stp i språkfaget eller litteraturfaget for opptak til master».

Spørsmål

- Hvordan stiller fagmiljøene seg til en slik endring i opptakskravene?